

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ЗДІЙСНЕННІ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

**Збірник
матеріалів III-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

**14-16 квітня 2021 року,
м. Одеса**

У Збірнику опубліковано матеріали III-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: підвищення ефективності використання інформаційних технологій у здійсненні освітнього процесу», яка проходила 14-16 квітня 2021 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою Одеської національної академії харчових технологій від 06.04.2021, протокол № 13.

Матеріали, занесені до Збірника, друкуються за авторськими оригіналами. За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України, Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора технічних наук, професора Б.В. Єгорова.

Укладач Л.Д. Риженко

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор, академік НАН України (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	директор Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцент
Ланженко Л.О.	начальник Навчально-методичного відділу НЦООП, к.т.н., доцент
Кручек О.А.	начальник Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Мураховський В.Г.	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Агеева І.М.	декан факультету менеджменту, маркетингу і логістики, к.е.н., доцент
Зімін О.В.	декан факультету низькотемпературної техніки та інженерної механіки, к.т.н., доцент
Купріна Н.М.	декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к.е.н., доцент
Ліщенко Н.В.	декан факультету комп'ютерних систем та автоматизації, д.т.н., професор
Саркісян Г.О.	декан факультету технології вина та туристичного бізнесу, к.т.н., доцент
Соц С.М.	декан факультету технології зерна і зернового бізнесу, к.т.н., доцент
Ткач В.О.	декан факультету інноваційних технологій харчування і ресторанно-готельного бізнесу, д.е.н., професор
Шарахматова Т.Є.	декан факультету технології та товарознавства харчових продуктів і продовольчого бізнесу, к.т.н., доцент
Шестопапов С.В.	декан факультету комп'ютерної інженерії, програмування та кіберзахисту, к.т.н., доцент
Шпирко Т.В.	декан факультету нафти, газу та екології, к.т.н., доцент

УДК: 159.953.5-048.34:37.01843

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

С.О. Воїнова,

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

У зв'язку з офіційно визнаною ВООЗ пандемією коронавірусу в 2020 році в багатьох країнах був введений режим карантину, зокрема карантинні обмеження в закладах вищої освіти, оскільки студенти, знаходячись в одному приміщенні на протязі дня і контактуючи один з одним, можуть інфікуватися.

Через загрозу поширення коронавірусу, з метою організації та проведення занять, а також забезпечення неперервності навчального процесу в період карантину Міністерство освіти і науки України рекомендувало вишам проводити заняття в режимі дистанційного навчання, яке забезпечує інтерактивну взаємодію викладачів та студентів і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі, та змішаного навчання, яке є поєднанням дистанційної та очної форм, якщо дозволяє епідеміологічна обстановка [1, 2].

Оскільки у видимій перспективі питання впливу пандемії коронавірусу на навчальний процес у вишах України не втратить актуальності, важливо проаналізувати, що привніс карантинний режим у систему вищої освіти та зробити відповідні висновки.

Всі учасники освітнього процесу, незалежно від їх підготовки, були змушені одночасно почати застосовувати сучасні технології дистанційного навчання. І безпосередній практичний досвід дозволив їм опанувати ці навички.

Найбільш підготовлені викладачі зберігали високу якість навчального процесу, проте підготовка до он-лайн занять займала в них набагато більше часу, ніж раніше. Були і такі, які перевели спілкування зі студентами в письмовий формат, давши їм багато письмових завдань або запропонувавши конспектувати матеріал з підручника.

Карантинний режим підняв багато проблем у вищій освіті. І для того, щоб перетворити проблеми в можливості, виші вже зараз мають пильно слідкувати, наскільки ефективно вони реалізують дистанційне навчання, отримуючи зворотний зв'язок від викладачів і студентів, фіксувати і аналізувати як недоліки, так і досягнення, обмінюватися досвідом з іншими вишами.

Дистанційні технології вже стали частиною нашого життя, тому викладачі повинні вміти застосовувати їх, незалежно від режиму навчання, постійно підвищувати рівень своєї професійної компетентності, викладацької майстерності, вивчати методику проведення лекцій і практичних занять он-лайн і самовдосконалюватися, крокувати в ногу з часом, а адміністратори і організатори навчального процесу в виші підтримують їх в цьому [3].

Важливо використовувати всі можливості технологій дистанційного навчання, всі доступні засоби, сервіси для забезпечення його максимальної ефективності, веб-ресурси навчальних дисциплін. Серед них особливу увагу слід приділяти документам планування навчального процесу; відео- та аудіозаписам лекцій, лабораторних, практичних занять; мультимедійним матеріалам; віртуальним лабораторним роботам; віртуальним тренажерам; пакетам тестових завдань для проведення контрольних заходів; ігровим інтерактивним завданням; електронним бібліотекам; дистанційному курсу, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни єдиним педагогічним сценарієм [4].

Під час «живого» он-лайн спілкування, коли проходить відеоконференція або відбувається спілкування в чаті, важливо скористатися наявними можливостями діалогу і забезпечити постійний зворотний зв'язок зі студентами, регулярний моніторинг, аналіз та корекцію їх роботи на веб-платформі.

Відеоконференція проводиться у визначений день і час. Необхідна її чітка підготовка: створення програм, викладення своєчасної інформації на сайті і розсилка за списком. Обговорення й прийняття рішень, дискусії, захист проєктів відбуваються у режимі реального часу. Викладач і студенти бачать один одного, викладач може супроводжувати лекцію наочним матеріалом.

При використанні додатку Zoom можна вести пряму трансляцію до 100 учасників одночасно. Zoom забезпечує спільне використання екрану; проведення інтегративних вебінарів; роботу з Google-дискон; групові чати для обміну текстом, зображеннями; відеозапис конференції, який можна зберегти на комп'ютері та розіслати тим, хто пропустив он-лайн зустріч.

При організації відеоконференцій важливо часто використовувати веб-камеру, коли слухачі бачать обличчя викладача, а не тільки режим демонстрації екрану. Під час налаштування веб-камери необхідно підняти її на рівень очей, - слухачі повинні бачити очі викладача, щоб створювався ефект присутності.

Регламент спілкування зі студентом повинен бути жорстким, питання і відповіді студентів - лаконічними. Одні можуть бути спрямовані на те, щоб переконатися в присутності студентів, інші - спрямовані на отримання зворотного зв'язку на поставлене навчальне завдання.

Доцільно заохочувати студентів задавати питання, виділивши їм для цього спеціальний час. Можна оголосити 5-10-ти хвилинну паузу, під час якої студенти могли б записати своє питання в чаті або в відео зверненні.

Необхідно передбачити можливі технічні труднощі в організації відеосеансу, заздалегідь перевірити можливості відеоспілкування.

Чат (текстовий, голосовий, аудіовідеочат) – ще одна форма оперативного спілкування викладача і студентів в режимі реального часу.

Також для спільної роботи студентів та викладача можна використовувати хмарні сервіси (Office365, Google) [5].

У віддаленому оф-лайн режимі навчання з використанням спеціальної віртуального навчального середовища, наприклад Moodle, важливо здійснювати активну опосередковану участь викладача. Необхідно провести вступний інструктаж, в ході якого пояснити студентам, як працювати віддалено, як використовувати ті чи інші освітні ресурси. Можуть бути поточні інструкції перед початком вивчення нової теми, введенням нових ресурсів.

Зручним інструментом віддаленого навчання є відеолекція на базі коротких і дидактично продуманих навчальних відеороликів.

Крім того, в режимі демонстрації екрану можна записати показ слайдів з переходами і анімацією.

Іншим важливим інструментом спілкування у віддаленому режимі є електронна пошта, яка забезпечує передавання повідомлень, як у формі звичайних текстів, які в інших формах (програмах, графіці, відео).

Форум – найпоширеніша форма спілкування викладача й студентів у дистанційному навчанні. Кожний форум присвячений певній проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Програмне забезпечення форумів дозволяє приєднати різні файли.

Соціальні мережі та месенджери Viber, Facebook, Instagram, WhatsApp, Telegram дозволяють створювати закриті групи, чати, обговорення тем, завдань, проблем, інформації, видавати завдання, проводити консультації, тестування.

Розкривати нові теми можна також, використовуючи тематичний контент Youtube (відео, короткі ролики, фільми-екранізації, освітні канали); інфографіку; аудіо-книги або підкасти, інтерв'ю з фахівцями; Youtube-канали викладачів; блоги викладачів та ін. [6].

Інтернет-навчання як основа безперервної освіти націлене на оволодіння студентами навичок самостійної освітньої роботи, на формування у них ключових компетенцій.

Зараз до дистанційного навчання змушують обставини, хоча воно збільшує доступність освіти в цілому, а змішане навчання може стати провідним у майбутньому.

Для цього вже сьогодні необхідно активно працювати над наявним вже більш, ніж річним досвідом організації освітнього процесу в вишах в нових умовах, щоб усіма засобами забезпечити високу ефективність і якість його проведення, з використанням усіх чималих доступних можливостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лист МОН України №1/9-154 від 11.03.2020р. «Про карантин».- URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2020/03/11/1_9-154.pdf.
2. Наказ ОНАХТ №088-01 від 12.03.20. «Про запобігання поширенню

коронавірусу COVID-19».- URL: <https://studlifeod.onaft.edu.ua/wp-content/2020/03/pdf>.

3. Совсун И. Шесть проблемы высшего образования, которые выявил карантин / Освіта UA 25.06.2020.- URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/74767>.

4. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія / За ред. В.М. Кухаренка, В.В.Бондаренка – Харків: Міська друкарня, 2020. – 409с.

5. Новітні комп'ютерні технології. - Кривий Ріг: КНУ, 2019.- Том XVII: спецвипуск «Хмарні технології в освіті». - 230с.

6. Лист МОН України № 1/9-576 від 12.10.2020р. «Щодо тимчасового переходу на дистанційне навчання».- URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-timchasovogo-perehodu-na-distancijne-navchannya>.

УДК 378.147 **АДАПТИВНІСТЬ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС** **ПАНДЕМІЇ ТА КАРАНТИНУ**

В.А. Самофатова,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Пандемія вразила всі сфери економіки і висунула вимоги до навчання у нових умовах. Однак, слід відзначити, що в розвинених країнах організація дистанційної освіти з використанням інформаційно-комп'ютерних засобів комунікації має вже достатньо тривалу історію. Дистанційний модуль на платформі Moodle проводився раніше і в ОНАХТ, тому це дозволило відносно швидко і без втрат впоратися з цим глобальним викликом. Втім, безперечно сучасний заклад вищої освіти (ЗВО) і має бути генератором нових наукових ідей та прикладних інновацій.

Проте, в екстремальних умовах пандемії COVID-19, надважливе значення набуло вміння швидко приймати оперативні рішення. Реалізація нових можливостей – вагомий крок до підвищення конкурентоспроможності освіти. Додатковим фактором сталості є використання платформ Zoom, Moodle, Microsoft Teams, цифрових бібліотек, online-лекцій провідних фахівців галузі і т. ін. До того ж, рівень професійної компетентності викладача безпосередньо впливає на рівень здібностей і компетентностей у студента. Серед особистісних якостей викладача слід відзначити високу емоційну сталість, поведінкову гнучкість, адекватну позитивну самооцінку, високий рівень відповідальності, самоорганізованість, педагогічний такт, творчу та адаптивну реакцію на проблеми і завдання і т. ін.

Деякою мірою, на наш погляд, дистанційний формат виявився більш зручним при плануванні свого робочого часу як для студентів, так і для викладачів. Важливим аспектом дистанційного навчання є зниження захворюваності на COVID-19 та інші респіраторні інфекції як студентів, так і викла-

62	ЗНАЧЕННЯ ВИБІРКОВОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ В СТАТИСТИЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ» О.П.Ощепков, С.О. Магденко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	145
63	ПРО ЗМІСТ І СТРУКТУРУ ВИКЛАДУ КУРСУ ПРИКЛАДНОЇ МЕХАНІКИ А.Г. Аванесьянц, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	147
64	САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ А.Г. Аванесьянц Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	148
	СЕКЦІЯ 2	150
65	LCMS-СИСТЕМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ А.А. Гуца, Харківський національний університет радіоелектроніки, м. Харків	150
66	РОЛЬ ЦИФРОВИХ ЛАБОРАТОРІЙ У НАВЧАННІ ХІМІЇ С.В. Стрижак, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, м. Полтава	152
67	FORMATIVE ASSESSMENT AS AN INTEGRAL COMPONENT OF EFFECTIVE COURSE DESIGN FOR ONLINE LEARNING N.V. Lazor, Odesa National Medical University, Odesa	154
68	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЛЕКЦІЙ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ Т.М. Кушнір, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів	156
69	ЦИФРОВА КУЛЬТУРА ЯК ОДНА З ВИМОГ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗВО О.О. Уварова, О.О. Сікорська, Одеський національний медичний університет, м. Одеса	159
70	ІННОВАЦІЙНІ ЗАСОБИ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ПЛАВАННЯ – ЯК ОСНОВА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА СТУДЕНТІВ В.В. Поліщук, С.А. Закопайло, Д.О. Пугачевська, ДВНЗ «Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», м. Переяслав	161
71	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ І.В. Поручинська, В.І. Поручинський, Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк	164
72	ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ С.О. Воїнова, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	167
73	АДАПТИВНІСТЬ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ ТА КАРАНТИНУ В.А. Самофатова, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	170

ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У III-й ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Державний університет інфраструктури та технологій, м. Київ
2. ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»
3. Івано-Франківський національний медичний університет
4. Одеський національний медичний університет
5. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», м. Київ
6. ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
7. Херсонська державна морська академія
8. Kyiv National University of Technologies and Design
9. Харківський національний університет радіоелектроніки
10. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
11. Львівський національний університет імені Івана Франка
12. Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, м. Переяслав
13. Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
14. Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
15. Харківський національний університет внутрішніх справ
16. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ
17. Національний університет харчових технологій, м. Київ
18. Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, м. Сєверодонецьк
19. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
20. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
21. Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
22. Київський національний торговельно-економічний університет
23. Одеський національний політехнічний університет
24. Покровський педагогічний фаховий коледж, м. Покровськ
25. Донбаський державний педагогічний університет, м. Слов'янськ